

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA VALSTYBĖS POLITIKOS ASMENS DOKUMENTŲ IŠRAŠYMO SRITYJE ĮGYVENDINIMAS

2010 m. rugsėjo 29 d. Nr. VA-P-40-12-16
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
Valstybės kontrolės 4-ojo audito departamento
direktoriumi Rimvidu Aleliūnu
2009-12-14 pavedimą Nr. P-40-12

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:
Jūratė Sinkevičienė (grupės vadovė)
Inesa Gineitienė
Almutė Juzėnienė (iki 2010-04-01)
Viktorija Mirošničenko (nuo 2010-01-26 iki 2010-03-01)
Živilė Kindurytė (iki 2010-05-02)
Žydrūnas Skardžius (iki 2010-05-02)

Auditas pradėtas 2009-12-15
Auditas baigtas 2010-09-29

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

SANTRAUKA

Pagrindinis Lietuvos Respublikos piliečio asmens tapatybę patvirtinantis dokumentas – asmens tapatybės kortelė. Asmens tapatybei patvirtinti teisės aktų nustatytais atvejais gali būti naudojami kiti asmens dokumentai, kuriuose yra asmens nuotrauka ir (ar) asmens kodas bei kt. duomenys, tačiau baigtinis tokių asmens dokumentų sąrašas nenustatytas.

Kai kurie asmens dokumentai gali patvirtinti ne tik asmens tapatybę, bet ir juridinį faktą, asmeniui suteiktą teisę ar turėti kitą paskirtį. Yra asmens dokumentų, kurie skirti patvirtinti asmens tapatybę elektroninėje erdvėje, jie gali turėti elektroninio parašo, duomenų kaupimo, laiko apskaitos ir kt. galimybes. 2002 m. buvo įsteigtas Asmens dokumentų išrašymo centras prie Vidaus reikalų ministerijos. Jo misija – centralizuotai išrašyti asmens dokumentus, atitinkančius teisės aktų ir tarptautinių standartų reikalavimus, tačiau jame išrašomi ne visi asmens dokumentai. Asmens dokumentų išrašymo centro prie Vidaus reikalų ministerijos pajėgumai išnaudojami ne visiškai, kai kurių asmens dokumentų išrašymą organizuoja kitos institucijos, pirkdamos įrangą ar dokumentų išrašymo paslaugas. Dėl valstybės mastu nekoordinuojamo asmens dokumentų išrašymo neefektyviai naudojami tam tikslui skirti valstybės ištekliai.

Detaliau nagrinėjome, kaip organizuojamas ir vykdomas asmens dokumentų išrašymas tam tikslui įsteigtoje valstybės institucijoje – Asmens dokumentų išrašymo centre prie Vidaus reikalų ministerijos.

Lietuvoje pasai ir kiti kelionės dokumentai su biometriniais duomenimis buvo pradėti išduoti Europos Sąjungos teisės aktų nustatytu laiku, tačiau jiems išrašyti reikalinga įranga 2006–2007 m. buvo įsigyta neefektyviai naudojant valstybės biudžeto lėšas – daugiau negu pusė įsigytos įrangos naudota tik kiek daugiau nei metus, o vėliau beveik 4,11 mln. Lt vertės įranga nenaudota.

Asmens dokumentų išrašymo centras prie Vidaus reikalų ministerijos 2008 m. vykdydamas didelės vertės (107,57 mln. Lt) pirkimus neišnaudojo visų galimybių įsigyti valstybės tarnautojo pažymėjimų ir asmens tapatybės kortelių blankų ir jiems išrašyti reikalingos įrangos ekonomiškiausia kaina. Planuojant biometrinių duomenų registravimo įrangos pirkimus nebuvo įvertintos jos naudojimo galimybės konkrečiose migracijos tarnybose ir konsulinėse įstaigose, nepakankamai kontroliuota gautos įrangos kokybė ir atitiktis pirkimo dokumentuose nurodytiems reikalavimams bei vykdomas garantinis aptarnavimas, todėl dėl biometrinių duomenų registravimo įrangos funkcionavimo trūkumų neužtikrinamas sklandus kai kurių migracijos tarnybų ir konsulinių įstaigų darbas. Nupirktos įrangos garantinis laikotarpis baigsis 2011 metais. Vėliau jos remontas pareikalaus papildomų valstybės biudžeto lėšų, todėl Vidaus reikalų ministerijai pasiūlėme sudaryti

komisiją ir pavesti jai įvertinti nupirktos ir šiuo metu naudojamos biometrinių duomenų registravimo įrangos kokybę ir įrangos atitiktį pirkimo dokumentuose nurodytiems techniniams reikalavimams bei imtis priemonių nustatytiems trūkumams šalinti.

Lietuvoje vietinio eismo leidimai bus pradėti išduoti pasirašius dvišalius susitarimus su kaimyninėmis šalimis (turinčiomis sausumos sieną) dėl susitariančių šalių piliečių, gyvenančių pasienio teritorijoje, kelionių. 2009 m. buvo perkami vietinio eismo leidimų blankai nepakankamai įvertinus šių sutarčių nepasirašymo rizikos. Įsigyti 77 tūkst. vnt. vietinio eismo leidimų blankų už 1,998 mln. Lt šiuo metu nenaudojami, o sudarytos sutarties sąlygos, numatančios tolesnį šių blankų įsigijimą, gali lemti nerezultatyvų ir 5,08 mln. Lt lėšų panaudojimą, nes po 2011 m. balandžio 20 d. į šiuos dokumentų blankus nebus galimybės įrašyti asmens biometrinius duomenis. Siekiant mažinti nerezultatyvaus lėšų panaudojimo riziką Asmens dokumentų išrašymo centrui pasiūlėme patikslinti sutarties dėl vietinio eismo leidimų blankų sąlygas.

Siekiant užtikrinti, kad valstybės turtas asmens dokumentams išrašyti būtų naudojamas efektyviai, rekomendavome Vyriausybei paskirti instituciją, atsakingą už valstybės politikos asmens dokumentų išrašymo srityje formavimą ir jos įgyvendinimo koordinavimą, ir priimti sprendimus dėl kitų institucijų vykdomų asmens dokumentų išrašymo organizavimo funkcijų perdavimo Asmens dokumentų išrašymo centrui prie Vidaus reikalų ministerijos tikslingumo. Vyriausybė, siekdama racionaliau naudoti valstybės biudžeto lėšas, turėtų patikslinti pirkimų, susijusių su įstatymų nustatyta valstybės ar tarnybos paslaptimi, tvarką, o Vidaus reikalų ministerija – sustiprinti Asmens dokumentų išrašymo centro veiklos kontrolę.

Vyriausybė, Vidaus reikalų ministerija, Asmens dokumentų išrašymo centras prie Vidaus reikalų ministerijos pateikė rekomendacijų įgyvendinimo priemonių planą (žr. 3 priedą).